

Nokia-Pirkkala
Taiteen perusopetus
(laki 633/1998 ja asetus 813/1998)
Tanssi, lapset ja nuoret

PIRKAN OPISTO

OPETUSSUUNNITELMA

Tanssin taiteen yleinen ja laaja oppimäärä

Lasten ja nuorten tanssin taiteen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tanssin taiteen yleisen ja laajan opetussuunnitelma, joka täyttää taiteen perusopetuksen laissa ja asetuksessa (laki 633/1998 ja asetus 813/1998) määrätyt tehtävät ja tavoitteet, on laadittu Pirkan opistossa valtakunnallisten yleisen (OPH, määräys 11/011/2005) ja laajan (OPH, määräys 38/011/2002) oppimäärän valtakunnallisten opetussuunnitelmien perusteiden pohjalta niitä täsmentäen ja soveltaen paikallisiin olosuhteisiin.

Tämä opetussuunnitelma on hyväksytty Nokian kaupungin kasvatus- ja opetuslautakunnassa 27.5.2014 ja otetaan käyttöön 1.8.2014.

Sisällys

1 TANSSIN TAITEEN OPETUS PIRKAN OPISTOSSA	1
1.1 Toiminta-ajatus.....	1
1.2 Arvot.....	1
1.3 Tanssin taiteen perusopetuksen yleiset tavoitteet	2
2 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	2
2.1 Oppimiskäsitys	2
2.2 Opiskeluympäristö ja työtavat	3
2.3 Oppilasvalinta.....	3
2.4 Henkilökohtainen opetussuunnitelma.....	3
2.5 Opintojen hyväksi lukeminen ja opintojen seuraaminen	4
2.6 Yhteistyö	4
3 YLEINEN OPPIMÄÄRÄ.....	4
3.1 Rakenne ja laajuus.....	4
3.2 Sisällöt ja tavoitteet	5
3.3 Arviointi	5
3.4 Todistus.....	6
4 LAAJA OPPIMÄÄRÄ	6
4.1 Rakenne ja laajuus.....	6
4.2 Perusopintojen sisällöt ja tavoitteet	8
4.3 Syventävien opintojen sisällöt ja tavoitteet	9
4.4 Arviointi	10
4.5 Oppilaitoksen itsearviointi.....	11
4.6 Todistus.....	11
5 VARHAISIÄN TANSSINOPETUS	12
6 AIKUISTEN OPETUS.....	12
LIITE 1 Opintokokonaisuudet, yleinen oppimäärä	13
LIITE 2 Tavoitteet ja sisällöt, laaja oppimäärä	16
LIITE 3 Esimerkit laajan oppimäärän opintojen etenemisestä	19
LIITE 4 Esimerkkejä yleisen oppimäärän rakenteesta	21

1 TANSSIN TAITEEN OPETUS PIRKAN OPISTOSSA

1.1 Toiminta-ajatus

Pirkan opiston tanssin taiteen perusopetuksen toiminta-ajatuksena on tarjota monipuolista tanssin perusopetusta, joka täyttää taiteen perusopetukselle laissa ja asetuksessa (633/1998, 5§ ja 813/1998, 1§) määrätyt tehtävät ja tavoitteet. Tanssin taiteen perusopetuksen yleisen ja laajan oppimäärän opetussuunnitelmat on hyväksytty Nokian kaupungin kasvatus- ja opetuslautakunnassa 27.5.2014 ja ne pohjautuvat opetushallituksen antamiin laajan oppimäärän opetussuunnitelmien perusteisiin (38/011/2002) ja yleisen oppimäärän opetussuunnitelmien perusteisiin (11/011/2005). Toiminta koostuu ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettuun tasoisesta, tavoitteellisesta ja pitkäjänteisestä opetuksesta sekä esiintymisistä, esitysten seuraamisesta, tutustumiskäynneistä sekä erilaisista taiteiden välisistä projekteista. Opetus on ryhmäopetusta, joka toteutetaan kursseina ja niihin liittyvinä projekteina.

1.2 Arvot

Pirkan opiston arvojen ytimenä ovat ihmisyyden ja tasa-arvon, elinikäisen oppimisen oikeus sekä yhteisöllisyys.

Taiteen perusopetus perustuu ihmiskäsitykseen, jossa jokainen yksilö on ainutkertainen ja toimii vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa sekä vaikuttaa aktiivisesti omaan elämäänsä. Jokaisen oppilaan kehittymistä ja oppimista tuetaan hänen omista lähtökohdistaan käsin. Luovaa ajattelua ja toimintaa ihmisen luontaisena ominaisuutena pyritään aktivoimaan ja vahvistamaan.

Oppimistilanteissa annetaan tilaa oppilaiden omalle aktiivisuudelle, ideoille, tekemisen ja kokemisen ilolle sekä leikin elementeille. Oppilaita kannustetaan sekä itsenäiseen työskentelyyn että työskentelyyn pareittain, pienryhmissä ja yhdessä koko ryhmän kanssa. Oppilaiden luovuutta, inspiraatiota ja ilmaisuohkeutta tuetaan opiskelun eri vaiheissa. Oppilaita rohkaistetaan yksilölliseen ilmaisuun ja omien näkemystensä esittämiseen opetuksen rikastuttamiseksi. Tavoitteena on, että ilmaistessaan itseään taiteen keinoin oppilas oppii arvioimaan itseään ja ympäristöään sekä rakentamaan maailmankuvaansa omien kokemustensa ja kulttuuriperintönsä pohjalta.

Tavoitteena on luoda perusta lasten ja nuorten emotionaaliseen, esteettiseen ja eettiseen kasvuun. Opetuksen kautta pyritään vahvistamaan oppilaan omaa minäkuvaa, maailmankuvaa ja identiteettiä.

1.3 Tanssin taiteen perusopetuksen yleiset tavoitteet

Tanssin taiteen perusopetus antaa oppilaalle mahdollisuuden harrastaa tanssia pitkäjänteisesti ja kehittää taidollisia ja tiedollisia valmiuksiaan. Tavoitteena on tukea oppilaan fyysistä ja psyykkistä kehitystä sekä hyvinvointia. Pirkan opiston tanssilinja tarjoaa ammattilaisten johdolla monipuolista ja rikasta tanssin opetusta, minkä opiskelu myös kannustaa oppilasta terveelliseen liikkumiseen ja elämäntapaan. Taiteen perusopetuksessa tanssia voi opiskella Pirkan opistossa joko yleisen tai laajan oppimäärän mukaan.

Taiteen perusopetus tukee oppilaan minän ja ympäröivän todellisuuden jäsentämistä. Oppilas rakentaa maailmankuvaansa ilmaisemalla taiteen keinoin omia kokemuksiaan ja itselleen merkityksellisiä elämän sisältöjä. Oppimisessa keskeistä on taiteen tekeminen ja kokemisen ilo, halu, taito ja uteliaisuus sekä rohkeus tulkita taidetta persoonallisesti. Taiteen oppiminen on kokonaisvaltaista ja siinä pyritään korostamaan taiteidenvälisyyttä. Opetuksessa pyritään ottamaan huomioon oppilaiden yksilölliset erot ja tukemaan oppilaan kehittymistä hänen omista lähtökohdistaan käsin.

Opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon, että taiteellinen työskentely on pitkäjänteistä. Ilmaisutaitojen oppiminen etenee asteittain ja vaatii aikaa. Oppiminen perustuu elämykselliseen ja yhteisölliseen oppimiseen, jossa pyritään ratkaisuja etsimällä omaksumaan uusia asioita. Se on suunnitelmallista ja siinä korostuvat henkilökohtaisten tavoitteiden määrittely ja niiden mukaan eteneminen sekä itsearviointi. Opetuksessa painottuu yhdessä oppiminen. Tavoitteena on luoda opetustilanteissa myönteinen ilmapiiri panostamalla kunkin ryhmän ryhmädynamiikkaan ja vuorovaikutukseen sekä opettamalla oppilaita toistensa huomioimiseen ja kannustamiseen.

Henkilökunta toimii vastuullisesti voimassaolevien opetussuunnitelman tavoitteiden ja arvojen mukaisesti. Vastuullisen ilmapiirin lähtökohdana on ajatus siitä, että yhteistyöllä onnistumme paremmin. Vastuullisuus toteutuu myös opiskelijalähtöisenä toiminnan suunnitteluna. Jokainen työntekijä on omalta osaltaan vastuussa hyvän työilmapiirin ylläpitämisestä huolehtimalla esimerkiksi tilojen järjestyksestä ja turvallisuudesta.

2 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

2.1 Oppimiskäsitys

Opetus perustuu oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen ymmärretään yksilölliseksi ja yhteisölliseksi tietojen ja taitojen rakennusprosessiksi. Tämän prosessin kautta on mahdollista muodostua syvällinen tanssin taiteen ymmärrys sekä tekninen ja taidollinen osaaminen. Tanssitaiteen ymmärryksen myötä laajenee ymmärrys kulttuurista ja tanssista sen osana. Opiskelu on tavoitteellista ja sitoutuminen siihen pitkäjänteistä.

Opetuksessa pyritään ottamaan huomioon oppilaan aikaisemmat kokemukset ja elämykset, joiden kautta ohjataan opiskelussa aktiivisen toimijan rooliin. Oppimisessa kannustetaan aktiiviseen, tutkivaan otteeseen sekä ennakkoluulottomaan ja toiminnalliseen lähestymistapaan.

2.2 Opiskeluympäristö ja työtavat

Tanssin taiteen opetuksessa tavoitteena on, että opiskeluympäristö tukee oppilaan kasvua ja oppimista sekä antaa hänelle onnistumisen kokemuksia. Oppiminen tapahtuu avoimessa, myönteisessä, keskusteleavassa, oppilasta rohkaisevassa ja erilaisuutta hyväksyvässä psyykkisessä ja sosiaalisessa oppimisympäristössä. Luottamus itseen ja ryhmän keskinäisen vuorovaikutuksen antama tuki ovat tärkeitä oppimisessa, taiteellisessa prosessissa ja omaleimaisen ilmaisun kehittämisessä.

Oppimisympäristö muodostuu oppilaan kasvua ja oppimista tukevista, turvallisista ja tarkoituksenmukaisista opetustiloista. Opetus järjestetään tiloissa, jotka mahdollistavat turvallisen liikkumisen ja keskittymisen lajien vaatimusten mukaisesti. Käytävissä on tarvittavat varusteet. Opiskelijalla tulee olla mahdollisuus asettaa omia tavoitteita, ja häntä tulee kannustaa työskentelemään sekä itsenäisesti että toisten kanssa. Oppilasta tuetaan kehittämään taitoja tavoitteelliseen ja pitkäjänteiseen opiskeluun. Oppiminen perustuu tekemällä oppimiseen, suunnitelmallisuuteen sekä kykyyn arvioida omaa oppimista.

2.3 Oppilasvalinta

Pirkan opiston tanssin taiteen opetukseen otetaan uudet oppilaat keväällä hakumenettelyn kautta. Mikäli hakijoita on enemmän kuin on mahdollista ottaa, oppilaat valitaan arpomalla.

Tanssin taiteen opetusryhmiin on mahdollista päästä uutena opiskelijana kesken lukukauden vapautuvalle paikalle. Tällöin opiskelijan ei ole aina mahdollista saada koottua kaikkia vaadittavia opintoja ja tanssin taiteen perusopintojen päättötodistusta, sen sijaan hän saa opinnoistaan osallistumistodistuksen.

2.4 Henkilökohtainen opetussuunnitelma

Opetussuunnitelman tavoitteita voidaan yksilöllistää oppilaan edellytyksiä ja tarpeita vastaaviksi. Tällaisia tapauksia voivat olla esimerkiksi siirtyminen taiteen alasta toiseen, pääaineen vaihtaminen, aikuisopiskelijat, opintojen täydentäminen tai henkilökohtaisista toimintarajoitteista johtuvat syyt. Tällöin oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetussuunnitelma, jossa määritellään opiskelun tavoitteet, opiskeluaika, opetuksen toteuttamistapa, tarvittavat tukitoimet, mahdolliset suoritukset ja arviointimenettely.

2.5 Opintojen hyväksi lukeminen

Muualla suoritettuja opintoja voidaan lukea hyväksi, mikäli ne vastaavat tanssin taiteen perusopetuksen yleisen tai laajan oppimäärän sisältöjä ja tavoitteita. Valinnaisiin aineisiin voidaan hyväksi lukea muilla taiteenaloilla suoritettuja opintoja esimerkiksi musiikin ja teatterin aloilta. Hyväksi lukemisen edellytyksenä on oppilaan esittämä todistus suoritetuista opinnoista.

2.6 Yhteistyö

Yhteistyö ympäröivän kulttuuri- ja työelämän kanssa näkyy esimerkiksi oppilasesitysten järjestämisenä erilaisissa tapahtumissa. Pirkan opiston tanssilinja tekee yhteistyötä myös alueen muiden tanssinopetusta antavien taideoppilaitosten ja tanssiryhmien kanssa käymällä esimerkiksi katsomassa näiden järjestämiä esityksiä. Pirkan opiston tanssilinjan opiskelijat osallistuvat mahdollisuuksien mukaan eri puolella Suomea järjestettäviin katselmuksiin ja oppilaita kannustetaan osallistumaan erilaisiin tanssitapahtumiin, kuten tanssileireille ja -festivaaleille.

Yhteistyö Pirkan opiston musiikkiopiston kanssa on tiivistä ja mahdollistaa erilaisten projektien järjestämisen. Tanssilinja tekee yhteistyötä myös muiden Pirkan opiston taiteen alojen kanssa. Pirkan opiston tanssilinja pitää lukuvuoden aikana tiiviisti yhteyttä huoltajiin. Käytännön opetustyötä ja sen tuloksia vanhemmat pääsevät seuraamaan opetusryhmäkohtaisesti sovittavina aikoina avoimien harjoitusten ja/tai avoimien ovien päivän yhteydessä sekä esityksissä ja näytöksissä.

3 YLEINEN OPPIMÄÄRÄ

3.1 Rakenne ja laajuus

Taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä koostuu oppilaan valitsemista kymmenestä opinto-kokonaisuudesta. Oppimäärä suoritetaan pääasiallisesti 7 – 18 ikävuoden välillä. Oppimäärän laskennallinen laajuus on 500 tuntia.

Yleisen oppimäärän opinnot rakentuvat kymmenestä (10) opintokokonaisuudesta. Oppilas valitsee opinnot oman suuntautumisensa ja kiinnostuksensa pohjalta. Oppilas voi koota kymmenen opintokokonaisuutta käymällä yhden tai useamman lajin tunneilla samanaikaisesti tai peräjälkeen. Yksi opintokokonaisuus koostuu yhden lukuvuoden opintojaksosta. Oppilas voi koota lukuvuoden aikana useamman kokonaisuuden joko samassa oppiaineessa tai eri aineiden yhdistelmällä. Yleisestä oppimäärästä voi siirtyä laajaan oppimäärään tai päinvastoin. Kumpaakin oppimäärää opiskelevat oppilaat käyvät pääsääntöisesti samoilla oppitunneilla.

Opintokokonaisuus muodostuu yhden tanssilajin lukuvuoden mittaisista opinnoista. Opintokokonaisuus voi myös koostua useammasta lyhyemmästä kurssista. Oppilas voi valita pääaineekseen minkä tahansa tanssilajin ja edetä siinä ikä- ja taitotasonsa mukaan itselleen sopivalla intensiteetillä. Oppiainetta voi vaihtaa opintojen kuluessa. Opetuksen tavoitteet ja sisällöt opintokokonaisuuksittain esitellään liitteessä 1. Liitteessä 4 esitellään erilaisia esimerkkejä opintojen rakenteesta.

3.2 Sisällöt ja tavoitteet

Tanssin perusopetuksen yleisen oppimäärän tavoitteena on, että oppilas

- kokee elämyksiä sekä tanssin ja liikunnan iloa
- kokee ja ymmärtää tanssin fyysisen toimintansa ja luovuutensa sekä myös taitojen ja tietojen oppimisensa kautta
- luo oman kokemusperäisen suhteen tanssiin, joka luo pohjaa kulttuurimyönteisyydelle ja elinikäiselle tanssinharrastukselle
- saa mahdollisuuden itsensä ilmaisemiseen ja esiintymiseen
- kehittää ja syventää omaa luovuuttaan ja taiteellista ilmaisuaan elämyksellisen ja tutkivan oppimisen avulla
- työskentelee pitkäjänteisesti sekä ymmärtää toiston merkityksen harjoittelussa ja oppimisessa
- saa tukea terveen itsetunnon kehittymiseen, fyysiseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä omasta terveydestä ja ravitsemuksestaan huolehtimiseen
- osallistuu erilaisiin tanssin tapahtumiin ja esityksiin myös katsojana sekä saa valmiuksia käyttää erilaisia ympäristön tarjoamia kulttuuripalveluita.

Opintokokonaisuuksien tasoryhmät määritellään opetusohjelmassa. Tasolta toiselle edetään pääsääntöisesti vuosittain, tarvittaessa samaa tasoa voidaan opiskella useampi lukuvuosi.

3.3 Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan edistymistä opinnoissa. Arviointi on kannustavaa ja rohkaisevaa ja ohjaa myös omien tavoitteiden asettamiseen. Monipuoliseen, jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja ja ohjausta itsearviointiin. Oppilas saa jokaisella tanssitunnilla palautetta osaamisestaan. Oppilaita opetetaan myös antamaan palautetta ja kannustusta toisilleen sekä ottamaan palautetta vastaan. Tällä tavoin oppilaat oppivat havainnoimaan omaa ja toisten tanssia sekä kehittämään omaa tanssimistaan itsearviointikyvyn kasvaessa.

Oppilasarviointi on jatkuva vuorovaikutuksellinen tapahtuma. Opettajan antaessa opetus-tapahtumassa suoraa palautetta, kehitetään samalla oppijan omaa kykyä arvioida omaa oppimistaan. Arvioinnin kohteina voi olla esimerkiksi aktiivisuus, ahkeruus, läsnäolo,

keskittyminen, oma-aloitteisuus, lajitieto, tanssitekniikka ja ilmaisu, kyky toimia ryhmässä, kyky vastaanottaa palautetta ja käyttää sitä hyödyksi omassa harjoittelussaan.

3.4 Todistus

Oppilas saa taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistuksen suoritettuaan 10 opintokokonaisuutta.

Oppilaalle annetaan pyydettäessä todistus suoritetuista opintokokonaisuuksista.

- koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen nimi
- taiteenala ja opinnot, joista päättötodistus annetaan
- oppilaan nimi ja syntymäaika
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat opintokokonaisuudet ja oppilaan saaman opetuksen tuntimäärä
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- lainsäädäntö, johon koulutus perustuu
- opetusministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä tai kunnan päätös (päivämäärä) opetussuunnitelman hyväksymisestä
- maininta, että taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä koostuu vähintään kymmenestä opintokokonaisuudesta
- maininta, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen vahvistamien taiteen perusopetuksen

yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2004 mukaisesti

4 LAAJA OPPIMÄÄRÄ

Pirkan opistossa taiteidenvälisyyttä toteutetaan yhdessä Pirkan opiston muiden taiteenalojen musiikin, teatterin ja visuaalisten taiteiden kanssa esimerkiksi erilaisissa produktioissa. Tampereen seutu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia päästä seuraamaan laadukkaita paikallisten tanssiseurojen ja -yhdistysten tanssitaiteen esityksiä sekä vierailevia produktioita.

4.1 Rakenne ja laajuus

Oppilas valitsee pääaineekseen klassisen baletin, nykytanssin tai jazztanssin. Pirkan opisto tarjoaa ensi vaiheessa sivuaineina balettia, jazztanssia ja nykytanssia. Myöhemmin oppilasmäärän kasvaessa tarjotaan myös muita lajeja. Valinnaisina opintoina opisto voi

tarjota esimerkiksi kehonhuoltoa, improvisaatiota, akrobatiaa sekä muita vuosittain vaihtuvien teemojen mukaisia kursseja. Tanssiteknisten aineiden lisäksi opetukseen kuuluu kehon ja tanssin tuntemus sekä esiintyminen. Näiden opetus tapahtuu pääsääntöisesti viikoittaisten tanssituntien aikana sekä valinnaisainekursseilla. Oppilas voi halutessaan siirtyä yleisestä laajaan oppimäärään tai päinvastoin. Kumpaakin oppimäärää opiskelevat käyvät pääasiassa samoilla oppitunneilla.

Läsnäolovelvollisuus oppitunneilla on 80 %. Poissaoloja voi korvata käymällä muiden ryhmien oppitunneilla tai suorittamalla opettajan määrittelemiä itsenäisiä tehtäviä. Opintoja voi täydentää opettajan hyväksymällä tavalla Pirkan opiston vapaan sivistystyön kursseilla tai muissa oppilaitoksissa tarjottavilla opinnoilla.

Perusopintoihin kuuluvat pää- ja sivuaineen tekniikkatunnit ja esiintymiset. Perusopintojen laskennallinen laajuus on 540 tuntia.

Syventäviin opintoihin kuuluvat pää- ja sivuaineiden tekniikkatunnit, valinnaisaineet, esiintymiset, itsenäinen työskentely ja syventävien opintojen aikana tehty päättötyö. Syventävien opintojen laskennallinen laajuus on 760 tuntia.

Opintojaksojen kuvaukset on eritelty liitteessä 1 ja opintojen sisällöt liitteessä 2. Liitteessä 3 on esimerkkejä laajan oppimäärän suorittamiseksi.

Opintojen rakenne

PERUSOPINNOT	Opinnot	Ikä	Opintoja viikossa	Tuntia / v
	Pääaine, alkeet	7-8 v	60 min	44
	Pääaine I	8-9 v	60 min	44
	Pääaine II	9-10 v	2 x 60 min	88
	Pääaine III + Sivuaaine	10-11 v	2 x 75 min + 60 min	154
	Pääaine IV + Sivuaaine	11-12 v	2 x 75 min + 60 min	154
	Lisäksi valinnaisia opintoja yht. 56 h perusopintojen aikana. Sisältää esim. valinnaiset opinnot, esiintymiset, tutustumiskäynnit, taidealojen väliset projektit			56
				yht. 540
SYVENTÄVÄT OPINNOT				
	Pääaine V + Sivuaaine	12-13 v	2 x 75 min + 60 min	154
	Pääaine VI + Sivuaaine	13-14 v	2 x 75 min + 60 min	154
	Pääaine VII + Sivuaaine	14-15 v	2 x 75 min + 60 min	154
	Pääaine VIII + Sivuaaine	15-16 v	3 x 75 min + 60 min	209
	Päättötyö			30
	Lisäksi valinnaisia opintoja yht. 59 h syventävien opintojen aikana. Sisältää esim. valinnaiset opinnot, esiintymiset, tutustumiskäynnit, taidealojen väliset projektit			59
				yht. 760

Päätötyö

Tanssin laajan oppimäärän mukaisiin syventäviin opintoihin kuuluu päätötyö, joka tehdään syventävien opintojen aikana. Päätötyö voi olla soolotanssi, ryhmätanssi tai koreografia. Päätötyön valmistusprosessista ja ohjauksesta oppilas sopii yhdessä pääaineensa opettajan kanssa. Päätötyön valmistamiseen käytettävä aika on vähintään 30 tuntia. Päätötyön arvioi vähintään kaksi tanssialan ammattilaista. Oppilas saa päätötyöstään kirjallisen ja sanallisen palautteen lisäksi arvosanan asteikolla 1-5.

4.2 Perusopintojen sisällöt ja tavoitteet

Tavoitteena on

- herättää oppilaassa tanssin iloa
- että oppilas oppii tanssin tekniikkaa
- että oppilas oppii tanssin perusliikkeiden sanastoa ja lajiin liittyvää tyyliä
- että oppilas oppii lajiin liittyvää tapa- ja opiskelukulttuuria
- edistää oppilaan sosiaalisia taitoja, oppimisvalmiuksia ja kehittää oppilaan itsetuntoa
- kehittää oppilaan kehon ja tilan tuntemusta sekä kehon hallintaa
- antaa valmiudet siirtyä tanssin syventäviin opintoihin

Sisällöt

Tanssitekniikka

Oppilas luo pohjaa myöhempää tanssinopiskelua varten ja harjoittelee tietoisesti pitkäjänteisyyttä omassa työskentelyssään. Hän perehtyy syvemmin oman lajinsa perusliikemateriaaliin ja muuhun tanssin liikekieleen pyrkien kehittämään oman kehonsa liikemahdollisuuksia. Oppilas harjoittelee tanssille ominaisia motorisia taitoja ja oivaltaa karkeamotoriikan ja hienomotoriikan eron. Lisäksi harjoittelulla pyritään kehittämään oppilaan itsetuntoa ja myönteistä minäkuvaa.

Kehontuntemus

Oppilas kehittää tietoisesti myönteistä, luontevaa suhdetta omaan muuttuvaan kehoonsa ja sen fyysisten ominaisuuksien tuntemusta. Hän ymmärtää eri ominaisuuksien (esimerkiksi rakenne, voima, venyvyys, ketteryys) vaikutuksen liikkumiseen ja tulee tietoiseksi omista mahdollisuuksistaan kehittää niitä. Oppilas oppii tuntemaan kehonsa vahvuuksineen ja heikkouksineen niin että pystyy huomioimaan ja hyödyntämään tietoutta liikkumisessaan.

Tanssin tuntemus

Oppilas tutustuu tanssituntien yhteydessä eri tanssilajeihin ja niiden taustoihin. Tutustumisessa korostuu omakohtainen kokemuksellinen oppiminen. Oppilas kehittää tanssin tuntemustaan myös tanssiteoksiin tutustumalla ja seuraamalla esityksiä.

Esiintyminen

Oppilas saa kokemusta esiintymisestä eri tilanteissa sekä harjoittelee ottamaan vastuuta ryhmän jäsenenä. Hän totuttelee itsenäiseen ja oma-aloitteeseen työskentelyyn sekä harjoitusprosessin aikana että esiintymistilanteissa.

4.3 Syventävien opintojen sisällöt ja tavoitteet

Tavoitteena on

- herättää oppilaassa tanssin iloa
- syventää tanssin tekniikkaa
- syventää tietämystä tanssin liikesanastosta ja lajiin liittyvästä tyylistä
- edistää oppilaan sosiaalisia taitoja, oppimisvalmiuksia ja kehittää oppilaan itsetuntoa
- kehittää oppilaan kehon ja tilan tuntemusta sekä kehon hallintaa
- antaa valmiuksia hakeutua tanssin ammattiopintoihin

Sisällöt

Tanssitekniikka

Oppilas kehittää tanssitekniikkaansa monipuolisesti ja vaikeusastetta lisäten. Hän kehittää tanssillista ajatteluaan ja ymmärtää yhteyden tekniikan, liikkeen ilmaisullisen muodon ja ilmaisun kertovan sisällön välillä. Oppilas harjoittelee tietoisesti suorituspuhtautta tanssissa omien kehollisten edellytystensä mukaan.

Kehontuntemus

Oppilas ymmärtää tärkeimmät fyysisten ominaisuuksien lainalaisuudet ja kykenee hyödyntämään niitä omatoimisesti harjoittelussaan. Hän kehittää tietoisesti tanssissa tarvittavia fyysisiä henkilökohtaisia ominaisuuksiaan.

Tanssin tuntemus

Oppilas syventää ja laajentaa tietoaan taidetanssin kehittymisestä ja historiasta Suomessa ja ulkomailla.

Esiintyminen

Oppilas oppii tiedostamaan harjoitteluprosessin merkityksen esitystä valmistettaessa ja ymmärtää prosessin arvon oppimisessa. Oppilas oppii arvostamaan omaa ja muiden työtä sekä eri taiteenalojen välistä yhteistyötä.

4.4 Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan edistymistä opinnoissa. Arviointi on kannustavaa ja rohkaisevaa ja ohjaa myös omien tavoitteiden asettamiseen. Monipuoliseen, jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja ja ohjausta itsearviointiin. Itsearviointikyky kehittyy opettajan ja toisten oppilaiden antaman palautteen kautta. Oppilasta ohjataan havainnoimaan omaa sekä toisten tanssia niin, että siitä tulee pysyvä keino kehittää omaa tanssimista. Oppimispäiväkirjan kirjoittamisen säännöllisenä osana tanssituntien toimintaa toimii myös itsearvioinnin kehittämisen keinona.

Arvioinnin lähtökohtana on se, että oppilaita ei verrata toisiinsa vaan itseensä. Oppimisen arviointi perustuu niihin tavoitteisiin, joita opetukselle on asetettu. Oppilas saa työskentelystään ja suorituksistaan sanallista palautetta suullisesti ja/tai kirjallisesti koko opintojensa ajan. Arvioinnin kohteina ovat tanssin taiteen yhteiset tavoitteet ja oppilaan valitseman suuntautumismuutoksen tavoitteiden saavuttaminen.

Oppilasarviointi on jatkuva vuorovaikutuksellinen tapahtuma. Opettajan antaessa opetustapahtumassa suoraa palautetta, kehitetään samalla oppijan omaa kykyä arvioida omaa oppimistaan. Laajempi suullinen ja kirjallinen palaute annetaan perusopintojen päättyessä sekä syventävien opintojen lopussa.

Perusopintojen loppuun oma opettaja arvioi miten oppilas on saavuttanut asetetut tavoitteet, huomioiden oppilaan motivoituneisuuden ja sitoutumisen opintoihinsa. Arvioinnin kohteina voi olla esimerkiksi aktiivisuus, ahkeruus, läsnäolo, keskittyminen, oma-aloitteisuus, lajitieto, tanssitekniikka ja ilmaisu, kyky toimia ryhmässä, kyky vastaanottaa palautetta ja käyttää sitä hyödyksi omassa harjoittelussaan.

Syventävien opintojen loppuun oppilas tekee päättötyön, joka arvioidaan perusopetuksen päättötodistukseen. Päättötyön arvioi vähintään kaksi tanssialan ammattilaista.

Arvioinnin menetelminä käytetään mm.

- tunteilla annettavaa palautetta
- oppilaan itsearviointia
- ryhmän sisäistä arviointia (muiden työskentelyn kannustava arviointi)
- näytöksiä ja esityksiä

- esiintymistoimintaa ja oppilaiden omia tuotoksia
- kehittämis- ja palautekeskusteluja
- arviointitilaisuuksia ja näytetunteja

Portfolion tekeminen opiskelun aikana on oman oppimisprosessin dokumentointia sekä itsearviointia ja se tukee itsetuntemuksen kehittymistä. Perusopintojen aikana oppilasta ohjataan portfoliotyöskentelyyn, perehdytään sen määrittelyihin, tavoitteisiin, tarkoitukseen ja sisältöön sekä sen erilaisiin muotoihin.

Opiskelija kokoaa ohjatusti työskentelyn kuluessa syntyneestä kuvallisesta / kirjallisesta materiaalista (esim. kirjalliset tuotokset, oppimispäiväkirjan otteet ja visuaaliset työt) kasvunkansion eli prosessiportfolion. Portfoliotyöskentely nähdään jatkuvana, prosessinomaisena toimintana. Portfoliotyöskentelyssä itsenäisen työn osuus korostuu, mutta opiskelijan työn etenemistä seurataan, arvioidaan ja tuetaan.

4.5 Oppilaitoksen itsearviointi

Pirkan opisto seuraa kansallisen ja kansainvälisen tanssikasvatuksen kehitystä, tanssin opiskelun sisällöllisiä ja rakenteellisia muutoksia sekä tanssikulttuurin ala- ja sisältökohtaista kehittymistä. Arviointi toteutuu jatkuvana opetustuloksien seurantana. Oppilaiden, opettajien ja huoltajien palautteita käytetään osana toiminnan jatkuvaa arviointia ja kehittämistä.

4.6 Todistus

Oppilas saa kaksi tanssin laajan oppimäärän mukaista päättötodistusta: perusopintojen päättötodistuksen ja syventävien opintojen päättötodistuksen. Syventävien opintojen päättötodistus on samalla todistus koko tanssin perusopetuksen laajan oppimäärän suorittamisesta. Oppimäärän suorittaminen edellyttää oppilaan aktiivista osallistumista laajan oppimäärän mukaiseen opetuksen kaikkiin osa-alueisiin.

Sekä perusopintojen että syventävien opintojen todistukset sisältävät seuraavat asiat:

- koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen nimi
- opinnot, joista päättötodistus annetaan
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika
- sanallinen arvio
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- lainsäädäntö, johon koulutus perustuu
- maininta, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen vahvistamien opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti
- maininta, että tanssin oppimäärä sisältää perusopetuksen ja syventävät opinnot.

Syventävien opintojen eli koko laajan oppimäärän päättötodistuksessa on lisäksi:

- tieto päättötyöstä ja sen suorittamisen ajankohdasta
- sanallinen arvio ja kokonaisarvosana oppilaan tanssillisesta kehityksestä sanallinen arvio päättötyöstä
- Arvosana-asteikko

5 VARHAISIÄN TANSSINOPETUS

Varhaisiän opintojen tavoitteena on lapsen luovuuden, kehontuntemuksen ja itsetunnon kehittäminen. Leikinomaisilla harjoituksilla edistetään lapsen sosiaalisia taitoja ja oppimisvalmiuksia. Tavoitteena on kannustaa pitkäjänteisen tanssin harrastuksen pariin sekä tutustuttaa tanssitunnin tapakulttuuriin.

Fyysis-motoristen ja tanssiteknisten perusharjoitteiden kautta pyritään kehittämään monipuolisia valmiuksia, niin että eteneminen tanssiopinnoissa on luontevaa. Opetuksessa otetaan huomioon yksilöllisesti ikäkauden mukaiset edellytykset.

Tunneilla tutustutaan tanssin perusteisiin sekä työskentelyyn ryhmässä ja yksin. Opetellaan hahmottamaan muotoa, tilaa, musiikkia ja rytmiä sekä harjoitellaan tanssitekniikkaa ja perusasentoja kullekin ikäkaudelle sopivassa muodossa. Fyysismotoristen harjoitteiden lisäksi tuntiin kuuluu runsas luova aines, joka johdattaa lasta löytämään kehon ilmaisun mahdollisuudet ja tanssin ilon.

Varhaisiän opetus ei ole varsinaista taiteen perusopetusta, vaan valmentavia opintoja tanssin taiteen myöhempään opiskeluun.

6 AIKUISTEN OPETUS

Pirkan opisto voi järjestää aikuisten tanssinopetusta heille laadittavan henkilökohtaisen opetussuunnitelman mukaisesti. Myös aikuisten opetusta ohjaa tavoitteellisuus ja opinnoissa eteneminen.

LIITE 1 Opintojen sisällöt

Baletti, alkeet (1 opintokokonaisuus)

Harjoitellaan tanko- ja keskilattiaharjoitusten avulla baletin tekniikkaa, tyyliä ja ilmaisua. Opetus etenee tasolta toiselle Vaganova –metodiin pohjautuen ja tanssitaiteen perusopetuksen mukaisesti. Alkeistasolla opetuksessa käytetään vielä paljon leikinelementtejä.

Baletti I (1 opintokokonaisuus)

Harjoitellaan tanko- ja keskilattiaharjoitusten avulla baletin tekniikkaa, tyyliä ja ilmaisua. Opetus etenee tasolta toiselle Vaganova –metodiin pohjautuen ja tanssitaiteen perusopetuksen mukaisesti. Paneudutaan baletin perusasentoihin ja oikeanlaisiin linjauksiin ja pidetään yllä luovuutta erilaisin harjoittein.

Baletti II (1 tai 2 opintokokonaisuutta)

Harjoitellaan tanko- ja keski-lattiaharjoitusten avulla baletin tekniikkaa, tyyliä ja ilmaisua. Opetus etenee tasolta toiselle Vaganova –metodiin pohjautuen ja tanssitaiteen perusopetuksen mukaisesti. Aloitetaan kärkitossutyöskentely ja lisätään musiikin merkityksen ymmärtämistä tanssissa ja paneudutaan rytmin ymmärtämiseen.

Baletti III (1 tai 2 opintokokonaisuutta)

Harjoitellaan tanko- ja keskilattiaharjoitusten avulla baletin tekniikkaa, tyyliä ja ilmaisua. Opetus etenee tasolta toiselle Vaganova –metodiin pohjautuen ja tanssitaiteen perusopetuksen mukaisesti. Tekniikan kehittämisen rinnalla lisätään oman esiintyjyyden vahvistamista.

Baletti IV (1 tai 2 opintokokonaisuutta)

Harjoitellaan tanko- ja keskilattiaharjoitusten avulla baletin tekniikkaa, tyyliä ja ilmaisua. Opetus etenee tasolta toiselle Vaganova –metodiin pohjautuen ja tanssitaiteen perusopetuksen mukaisesti. Lisätään baletin tyylin omaksumista ja oman ilmaisun kehittämistä.

Nykytanssi, alkeet (1 opintokokonaisuus)

Kehitetään omaa ilmaisua ja tutustutaan nykytanssin elementteihin. Tehdään lyhyitä sarjoja ja herätellään oppilaan tutkivaa sekä avointa lähestymistapaa liikkumiseen. Harjoitusten monipuolisuutta ja vaikeustasoa lisätään ryhmän tarpeiden mukaan tasolta toiselle siirryttäessä.

Nykytanssi I (1 opintokokonaisuus)

Lisätään ryhmässä, pienryhmissä ja pareittain työskentelyä.

Nykytanssi II (1 tai 2 opintokokonaisuutta)

Lisätään liikkeen hahmottamista eri tasoilla (lattiataso/ylätasot) ja opetellaan erilaisia liikelaatuja, hyppyjä ja ajan sekä tilan hahmottamista.

Nykytanssi III (1 tai 2 opintokokonaisuutta)

Lisätään fokuksen käyttöä omassa tanssissa.

Nykytanssi IV (1 tai 2 opintokokonaisuutta)

Lisätään lattiatyöskentelyä.

Jazz, alkeet (1 opintokokonaisuus)

Tutustutaan jazz-tanssin elementteihin (mm. rytmikka ja isolaatio) ja perusliikemateriaaliin erilaisten tanssi-leikkien ja harjoitteiden avulla. Harjoitusten monipuolisuutta ja vaikeustasoa lisätään ryhmän tarpeiden mukaan tasolta toiselle siirryttäessä.

Jazz I (1 opintokokonaisuus)

Lisätään ryhmässä, pienryhmissä ja pareittain työskentelyä

Jazz II (1 tai 2 opintokokonaisuutta)

Lisätään erilaisia liikelaatuja, hyppyjä ja ajan sekä tilan hahmottamista.

Jazz III (1 tai 2 opintokokonaisuutta)

Lisätään fokuksen käyttöä omassa tanssissa.

Jazz IV (1 tai 2 opintokokonaisuutta)

Lisätään rytmien käyttöä tanssiharjoitteissa.

Esiintymiset, tutustumiskäynnit, projektit (1 opintokokonaisuus)**Valinnaisina aineina esimerkiksi:****Kehonhuolto**

Kehonhuollossa kehitetään kehon tuntemusta, voimaa ja notkeutta sekä parannetaan kehon linjauksia. Kehonhuollon tunnit sisältävät erilaisia voima- ja kestävyysharjoituksia sekä venyttelyä ja rentoutumisharjoituksia. Lisäksi tunneilla saa paljon tietoutta kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista ja sen edistämisestä. Kehonhuollollisten tietojen ja taitojen karttuminen lisää itsetuntemusta ja kehon tuntemusta sekä tukee oppilaan/opiskelijan tanssiopintoja ja omaa tanssijuutta.

Showtanssi

Showtanssi pohjautuu jazztanssin sekä klassisen baletin perustekniikoihin ja siinä voi selkeästi havaita vaikutteita useammistakin tanssilajeista. Showtanssi lajina on voimakkaasti ilmaisevaa ja koreografista ja sen avulla pyritään kehittämään oppilaan ilmaisua lavaesiintyjänä. Tämä laji tukee sivuaineena oppilasta kohti rohkeaa liikkumista ja auttaa löytämään tanssista uusia puolia.

Tanssitieto

Teoriaa tanssin synnystä, kehitymisestä ja historiasta sekä tämän päivän ilmiöistä. Tanssitiedon tavoitteena on lisätä tanssinopiskelijan tietoisuutta tanssista globaalina, sosiaalisena ja kulttuurisena ilmiönä. Tanssitieto kuuluu pääasiassa perus- ja syventävien opintojen oppilaille. Tanssitieto vahvistaa ja avartaa tanssijan tietoisuutta omasta lajistaan myös käsitteellisellä tasolla ja motivoi oppimaan lisää uusia asioita.

LIITE 2 Opintojen rakenne ja sisällöt

OPINNOT	TAVOITTEET JA SISÄLLÖT			KOKO OPINTOJEN SISÄLLÖT		
	BALETTI	JAZZTANSSI	NYKYTANSSI			
Pääaine, alkeet	Harjoitellaan tanko- ja keskilattiaharjoitusten avulla baletin tekniikkaa, tyyliä ja ilmaisua. Opetus etenee tasolta toiselle Vaganova – metodiin pohjautuen ja tanssitaiteen perusopetuksen mukaisesti. Alkeistasolla opetuksessa käytetään vielä paljon leikinelementtejä.	Tutustutaan jazz-tanssin elementteihin (mm. rytmiikka ja isolaatio) ja perusliikemateriaaliin erilaisten tanssileikkien ja harjoitteiden avulla. Harjoitusten monipuolisuutta ja vaikeustasoa lisätään ryhmän tarpeiden mukaan tasolta toiselle siirryttäessä.	Kehitetään omaa ilmaisua ja tutustutaan nykytanssin elementteihin. Tehdään lyhyitä sarjoja ja herätellään oppilaan tutkivaa sekä avointa lähestymistapaa liikkumiseen. Harjoitusten monipuolisuutta ja vaikeustasoa lisätään ryhmän tarpeiden mukaan tasolta toiselle siirryttäessä.	Itsetuntemus Oman tanssijuuden ja ilmaisun kehittyminen	Tanssikulttuurin tuntemus Tanssin tuntemus Oman alan seuraaminen Esiintyminen Taiteidenvälisyys	Improvisaatio Tanssitekniikka Kehon ja tilan tuntemus sekä kehon hallinta
Pääaine I	Harjoitellaan tanko- ja keskilattiaharjoitusten avulla baletin tekniikkaa, tyyliä ja ilmaisua. Opetus etenee tasolta toiselle Vaganova – metodiin pohjautuen ja tanssitaiteen perusopetuksen mukaisesti. Paneudutaan baletin perusasentoihin ja oikeanlaisiin linjauksiin ja pidetään yllä luovuutta erilaisin harjoittein.	Lisätään ryhmässä, pienryhmissä ja pareittain työskentelyä	Lisätään ryhmässä, pienryhmissä ja pareittain työskentelyä.			
Pääaine II	Harjoitellaan tanko- ja keskilattiaharjoitusten avulla baletin tekniikkaa, tyyliä ja ilmaisua. Opetus etenee tasolta toiselle Vaganova – metodiin pohjautuen ja tanssitaiteen perusopetuksen mukaisesti. Aloitetaan kärkitossutyöskentely ja lisätään musiikin merkityksen ymmärtämistä tanssissa ja paneudutaan rytmin ymmärtämiseen.	Lisätään erilaisia liikelaatuja, hyppyjä ja ajan sekä tilan hahmottamista.	Lisätään liikkeen hahmottamista eri tasoilla (lattiataso/ylätasot) ja opetellaan erilaisia liikelaatuja, hyppyjä ja ajan sekä tilan hahmottamista.			

Pääaine III	Harjoitellaan tanko- ja keskilattiaharjoitusten avulla baletin tekniikkaa, tyyliä ja ilmaisua. Opetus etenee tasolta toiselle Vaganova – metodiin pohjautuen ja tanssitaiteen perusopetuksen mukaisesti. Tekniikan kehittämisen rinnalla vahvistetaan omaa esiintyjyyttä.	Lisätään fokuksen käyttöä omassa tanssissa.	Lisätään fokuksen käyttöä omassa tanssissa.
Pääaine IV	Harjoitellaan tanko- ja keskilattiaharjoitusten avulla baletin tekniikkaa, tyyliä ja ilmaisua. Opetus etenee tasolta toiselle Vaganova – metodiin pohjautuen ja tanssitaiteen perusopetuksen mukaisesti. Lisätään baletin tyylin omaksumista ja oman ilmaisun kehittämistä.	Lisätään rytmien käyttöä tanssiharjoitteissa.	Lisätään lattiatyöskentelyä.
Pääaine V	Harjoitellaan tanko- ja keskilattiaharjoitusten avulla baletin tekniikkaa, tyyliä ja ilmaisua. Opetus etenee tasolta toiselle Vaganova – metodiin pohjautuen ja tanssitaiteen perusopetuksen mukaisesti. Syvennetään perusopinnoissa opittuja taitoja.	Lisätään omatoimista liikkeen luomista lyhyiden omien koreografioiden parissa sekä esiintyjyyteen keskittyviä harjoituksia. Lisätään improvisaatioteknisiä harjoituksia.	Lisätään omatoimista liikkeen luomista lyhyiden omien koreografioiden parissa sekä esiintyjyyteen keskittyviä harjoituksia. Lisätään improvisaatioteknisiä harjoituksia.
Pääaine VI	Harjoitellaan tanko- ja keskilattiaharjoitusten avulla baletin tekniikkaa, tyyliä ja ilmaisua. Opetus etenee tasolta toiselle Vaganova – metodiin pohjautuen ja tanssitaiteen perusopetuksen mukaisesti. Paneudutaan tekniikan ja ilmaisun kehittämisen rinnalla baletin monimuotoisuuden ja eri tyylien hahmottamiseen.	Lisätään omatoimista liikkeen luomista lyhyiden omien koreografioiden parissa sekä esiintyjyyteen keskittyviä harjoituksia. Lisätään improvisaatioteknisiä harjoituksia.	Lisätään omatoimista liikkeen luomista lyhyiden omien koreografioiden parissa sekä esiintyjyyteen keskittyviä harjoituksia. Lisätään improvisaatioteknisiä harjoituksia.
Pääaine VII	Harjoitellaan tanko- ja keskilattiaharjoitusten avulla baletin tekniikkaa, tyyliä ja ilmaisua. Opetus etenee tasolta toiselle Vaganova – metodiin pohjautuen ja tanssitaiteen perusopetuksen mukaisesti. Vahvistetaan oppilaan omaa tanssijuuttua.	Lisätään omatoimista liikkeen luomista lyhyiden omien koreografioiden parissa sekä esiintyjyyteen keskittyviä harjoituksia. Lisätään improvisaatioteknisiä harjoituksia.	Lisätään omatoimista liikkeen luomista lyhyiden omien koreografioiden parissa sekä esiintyjyyteen keskittyviä harjoituksia. Lisätään improvisaatioteknisiä harjoituksia.

Pääaine VIII	<p>Harjoitellaan tanko- ja keskilattiaharjoitusten avulla baletin tekniikkaa, tyyliä ja ilmaisua. Opetus etenee tasolta toiselle Vaganova – metodiin pohjautuen ja tanssitaiteen perusopetuksen mukaisesti. Hyödynnetään omaa tanssijuutta ja luovuutta. Opastetaan tanssin jatko-opintoihin hakeutumisessa.</p>	<p>Lisätään omatoimista liikkeen luomista lyhyiden omien koreografioiden parissa sekä esiintyjyyteen keskittyviä harjoituksia. Lisätään improvisaatioteknisiä harjoituksia.</p>	<p>Lisätään omatoimista liikkeen luomista lyhyiden omien koreografioiden parissa sekä esiintyjyyteen keskittyviä harjoituksia. Lisätään improvisaatioteknisiä harjoituksia.</p>			

LIITE 3 Esimerkit laajan oppimäärän opintojen etenemisestä

Esimerkki 1. Pääaineena Baletti

PERUSOPINNOT	Opinnot	Ikä	Opintoja viikossa	Tuntia / v
	Baletti, alkeet	7-8 v	60 min	44
	Baletti I	8-9 v	60 min	44
	Baletti II	9-10 v	2 x 60 min	88
	Baletti III + Nykytanssi / Jazz	10-11 v	2 x 75 min + 60 min	154
	Baletti IV + Nykytanssi / Jazz	11-12 v	2 x 75 min + 60 min	154
	Lisäksi valinnaisia opintoja yht. 56 h perusopintojen aikana. Sisältää esim. valinnaiset opinnot, esiintymiset, tutustumiskäynnit, taidealojen väliset projektit			56
				yht. 540
SYVENTÄVÄT OPINNOT				
	Baletti V + Jazz / Nykytanssi	12-13 v	2 x 75 min + 60 min	154
	Baletti VI + Jazz / Nykytanssi	13-14 v	2 x 75 min + 60 min	154
	Baletti VII + Jazz / Nykytanssi	14-15 v	2 x 75 min + 60 min	154
	Baletti VIII + Jazz / Nykytanssi	15-16 v	3 x 75 min + 60 min	209
	Päättötyö			30
	Lisäksi valinnaisia opintoja yht. 59 h syventävien opintojen aikana. Sisältää esim. valinnaiset opinnot, esiintymiset, tutustumiskäynnit, taidealojen väliset projektit			59
				yht. 760

Esimerkki 2. Pääaineena Nykytanssi

PERUSOPINNOT	Opinnot	Ikä	Opintoja viikossa	Tuntia / v
	Nykytanssi, alkeet	7-8 v	60 min	44
	Nykytanssi I	8-9 v	60 min	44
	Nykytanssi II	9-10 v	2 x 60 min	88
	Nykytanssi III + Baletti / Jazz	10-11 v	2 x 75 min + 60 min	154
	Nykytanssi IV + Baletti / Jazz	11-12 v	2 x 75 min + 60 min	154
	Lisäksi valinnaisia opintoja yht. 56 h perusopintojen aikana. Sisältää esim. valinnaiset opinnot, esiintymiset, tutustumiskäynnit, taidealojen väliset projektit			56
				yht. 540
SYVENTÄVÄT OPINNOT				
	Nykytanssi V + Baletti / Jazz	12-13 v	2 x 75 min + 60 min	154
	Nykytanssi VI + Baletti / Jazz	13-14 v	2 x 75 min + 60 min	154

	Nykytanssi VII + Baletti / Jazz	14-15 v	2 x 75 min + 60 min	154
	Nykytanssi VIII + Baletti / Jazz	15-16 v	3 x 75 min + 60 min	209
	Päätötyö			30
	Lisäksi valinnaisia opintoja yht. 59 h syventävien opintojen aikana. Sisältää esim. valinnaiset opinnot, esiintymiset, tutustumiskäynnit, taidealojen väliset projektit			59
				yht. 760

Esimerkki 3. Pääaineena Jazz

PERUSOPINNOT	Opinnot	Ikä	Opintoja viikossa	Tuntia / v
	Jazz, alkeet	7-8 v	60 min	44
	Jazz I	8-9 v	60 min	44
	Jazz II	9-10 v	2 x 60 min	88
	Jazz III + Nykytanssi / Baletti	10-11 v	2 x 75 min + 60 min	154
	Jazz IV + Nykytanssi / Baletti	11-12 v	2 x 75 min + 60 min	154
	Lisäksi valinnaisia opintoja yht. 56 h perusopintojen aikana. Sisältää esim. valinnaiset opinnot, esiintymiset, tutustumiskäynnit, taidealojen väliset projektit			56
				yht. 540
SYVENTÄVÄT OPINNOT				
	Jazz V + Nykytanssi / Baletti	12-13 v	2 x 75 min + 60 min	154
	Jazz VI + Nykytanssi / Baletti	13-14 v	2 x 75 min + 60 min	154
	Jazz VII + Nykytanssi / Baletti	14-15 v	2 x 75 min + 60 min	154
	Jazz VIII + Nykytanssi / Baletti	15-16 v	3 x 75 min + 60 min	209
	Päätötyö			30
	Lisäksi valinnaisia opintoja yht. 59 h syventävien opintojen aikana. Sisältää esim. valinnaiset opinnot, esiintymiset, tutustumiskäynnit, taidealojen väliset projektit			59
				yht. 760

LIITE 4 Esimerkkejä yleisen oppimäärän rakenteesta

Esimerkki 1

Baletti, alkeet	Baletti I	Baletti II	Baletti II	Baletti III	Baletti III	Baletti IV	Baletti IV	Jazz, alkeet	Esiintymiset, tutustumiskäynnit, projektit
-----------------	-----------	------------	------------	-------------	-------------	------------	------------	--------------	--

Esimerkki 2

Baletti II	Jazz II	Nykytanssi II	
Baletti I	Jazz, I	Nykytanssi I	
Baletti, alkeet	Jazz, alkeet	Nykytanssi, alkeet	Esiintymiset, tutustumiskäynnit, projektit

Esimerkki 3

Baletti II	Baletti III	Nykytanssi II	
Baletti I	Baletti III	Nykytanssi I	
Baletti, alkeet	Baletti II	Nykytanssi, alkeet	Esiintymiset, tutustumiskäynnit, projektit

Esimerkki 4

Baletti II	Jazz I	Valinnaiset opinnot	
Baletti I	Jazz, alkeet	Nykytanssi I	
Baletti, alkeet	Baletti II	Nykytanssi, alkeet	Esiintymiset, tutustumiskäynnit, projektit